

Piața românească de artă în 2021

Evoluția Casei de Licitații A10 by Artmark

Piața românească de artă a înregistrat în 2021 un trend ascendent, cu noi recorduri de vânzare și evoluții remarcabile. În 2021, Casa de Licitații Artmark - principala platformă de promovare culturală și partener în susținerea acțiunilor caritabile din piața românească de artă a organizat nu mai puțin de 43 de licitații, fiind și anul din istoria Artmark cu cele mai multe licitații, față de 2020 în care au fost organizate 41 de licitații, respectiv 2019 cu 37 de licitații. În 2021, pe lângă mixul de opere de artă și obiecte de colecție, a evoluat profilul colecționarului, lucrările de artă au fost plătite în criptomonede, iar online-ul a devenit noua modalitate pentru achiziția artei.

Top 10 cele mai bine vândute public, în licitație, loturi de artă sau obiecte de colecție pe piața internă în anul 2021:

1. [Ultimul Rombac 1-11](#), folosit pentru zborurile oficiale ale președinților Ion Iliescu și Traian Băsescu – 165.000 de euro (Licitația A10 de Eleganță, 27 mai);
2. Ion Țuculescu - "Noaptea orașului" – 140.000 de euro (Licitația A10 de Vară, 15 iunie);
3. Rar exemplar al [mașinii de criptat Enigma](#), folosit de armata germană în al doilea Război Mondial, model M2-3 – 135.000 de euro (Licitația A10 de Curiozități Tehnice, 25 martie);
4. Adrian Ghenie - "Untitled" – 129.000 de euro (Licitația A10 de Artă Contemporană, 18 februarie);
5. [Avionul prezidențial Super One-Eleven](#), folosit pentru zborurile oficiale ale lui Nicolae Ceaușescu – 120.000 de euro (Licitația A10 de Eleganță, 27 mai);
6. Nicolae Tonitza "[Catrina](#)" - 110.000 de euro) Licitația de Toamnă, 26 octombrie);
7. Nicolae Vermont - "La pian" – 110.000 de euro (Licitația A10 de Vară, 15 iunie);
8. Ion Țuculescu - "[Câmpie cu toteme](#)" – 110.000 de euro (Licitația A10 de Vară, 15 iunie);
9. Adrian Ghenie - "Nova" – 110.000 de euro (Licitația A10 de Artă Contemporană, 18 februarie);
10. Nicolae Tonitza - "[Intimitate](#)" – 105.000 de euro (Licitația A10 de Vară, 15 iunie);

Cele mai importante 10 tranzacții prin licitație din 2021 însumează un total de 1,23 milioane de euro, față de totalul de 1,16 milioane de euro din 2020. Așadar, o creștere a valorii medii a unei tranzacții importante cu 6% față de 2020.

Tot în 2021 s-a menținut clasică competiția între arta de patrimoniu și arta contemporană. În acest an a avut loc cea mai bună Licitație de Artă Contemporană, organizată vreodată de Casa Artmark. Evenimentul a avut loc pe 18 februarie, înregistrând un total de vânzări de 712.900 și o rată de adjudecare de 84,4%. Între cele mai proeminente vânzări au fost:

1. Topul adjudecărilor - Adrian Ghenie - "[Untitled](#)" - 129.000 de euro;
2. Record de autor - Sabin Bălașa - "[Călătorie](#)" - 31.000 de euro;
3. Record de autor la secțiunea sculptură tânără - Costin Ioniță - "[Cavalerul Negru](#)" - 30.000 de euro;
4. Record de adjudecare pentru o fotografie - Constantin Brâncuși - "[Cap de fată \(Premiere pierre directe\)](#)" - 14.000 de euro.

Anul 2021 s-a dovedit a fi cel mai bun an de până acum pentru arta contemporană, înregistrând vânzări totale de 2,59 milioane de euro în licitațiile Artmark, față de 2020, atunci când licitațiile de artă contemporană, organizate de Casă, au totalizat 2,35 milioane de euro. Astfel, rezultatele indică față de 2020 o creștere, în 2021, de 10,2%. Pe de altă parte, arta clasică a înregistrat, în 2021, vânzări totale, la Casa Artmark, de 5,60 milioane de euro (dintr-un total de vânzare prin licitații de 12,60 milioane de euro). La capitolul artei clasice, vânzările totale rămân apropiate celor de anul trecut, care au totalizat 5,68 milioane de euro.

În 2021, majoritatea recordurilor de autor aparțin segmentului de artă contemporană, iar nu precum în trecut, artei clasice. Care să fie cauza acestei evoluții? Principalul motiv este sudura lucrărilor importante de artă clasică în colecții (dincolo de cele retrase din piață în muzee), piese importante ale artiștilor muzealizați apar în piață din ce în ce mai rar.

Cele mai semnificative recorduri absolute de autor realizate în 2021:

1. Ștefan Câlția - "[Vânzătorul de pește](#)" - 41.000 de euro (Licitația A10 de Iarnă, 22 decembrie);
2. Gheorghe Petrașcu - "[Cârciumărese](#)" din colecția Ionescu-Quintus - 85.000 de euro (Licitația A10 de Toamnă, 26 octombrie);
3. Ion Pacea - "[Natură statică cu scoică](#)" - 7.500 de euro (Licitația A10 Colecției de Artă Lucrezia și Ion Pacea, 23 noiembrie);

4. Georges Mazilu - "[One way trip](#)" - 22.000 de euro (Licitația A10 de Vară, 15 iunie);
5. Francisc Gall - "[Pregătiri de balet](#)" - 13.000 de euro (Licitația A10 de Primăvară, 23 martie);
6. Sabin Bălașa - "[Matca](#)" - 41.250 de euro (Licitația A10 de Toamnă, 26 octombrie);
7. Felix Aftene - "[Reverie de iarnă](#)" - 16.000 de euro (Licitația A10 de Iarnă, 22 octombrie);
8. Felix Aftene - sculptura "[Gânditorul](#)" - 5.500 de euro (Licitația A10 de Sculptură Contemporană, 2 martie);
9. Mirel Zamfirescu - "[Stigmatetele \(Inocență\)](#)" - 14.000 de euro (Licitația A10 de Primăvară, 23 martie);
10. Dimitrie Știubei - "[Mare înspumată](#)" - 11.000 de euro (Licitația A10 de Primăvară, 23 martie);
11. Gheorghe Fikl - "[Terra Incognita \(seria II Duomo\)](#)" - 15.000 de euro (Licitația A10 aniversară Annart, 20 mai);
12. Darius Hulea - "[Venus la oglindă](#)" - 16.000 de euro (Licitația A10 de Sculptură Contemporană, 2 martie);

Totodată, arta internațională a înregistrat câteva recorduri regionale, cel mai bine vândute în România, la Casa de Licitații Artmark. Spre exemplu: peisajul marin "[Port din Viena](#)", semnat Karl Kaufmann, care a fost adjudecat pentru 30.000 de euro; sculptura realizată de Salvador Dali - "[Alice în Țara Minunilor](#)", care a fost adjudecată pentru 10.000 de euro, dar și portretul "[Napolețană](#)", semnat Anton Romako, adjudecat pentru 10.000 de euro.

Alte tranzacții notabile și importante, înregistrate în 2021 în alte sectoare:

1. Cea mai scumpă mașină de colecție, vândută într-o licitație publică - [Limuzina Paykan](#) din colecția Nicolae Ceaușescu - 95.000 de euro (Licitația A10 de Eleganță, 27 mai);
2. La categoria de obiecte memorabilia, un obiect-simbol creat de celebrul sculptor Constantin Brâncuși - "[Canarul](#)" a fost adjudecat pentru 24.000 de euro în Licitația de Artă Post-modernă și Contemporană din 20 aprilie;
3. Cel mai scump whisky vândut în România - [Macallan din 1940](#), adjudecat pentru 7.500 de euro în Licitația de Vinuri, Șampanii și Whiskey din 28 aprilie;

4. În rândul licitațiilor anului 2021 un loc neașteptat de semnificativ a fost ocupat de licitațiile de ceasuri importante, unicate, vintage ori ediții limitate. Așadar cel mai bine vândut ceas Dubuis este modelul [Roger Dubuis Hong Kong Special Edition](#), care a fost adjudecat pentru 31.250 de euro în Licitația de Ceasuri de Colecție din 22 decembrie;

5. New entry: în 2021 Casa de Licitații Artmark organizează două Licitații de numismatică, în septembrie și octombrie, totalizând 362.000 de euro. Cel mai scump vândută monedă românească, într-o licitație organizată în România, a fost [moneda de 100 de lei din 1940](#), adjudecată pentru 13.000 de euro în Licitația de Numismatică din 28 octombrie. Între alte vânzări importante se remarcă: [moneda din aur de 20 de lei de la 1870](#), care a fost adjudecată pentru 11.000 de euro, [moneda de aur aniversară BNR](#), sărbătorind Academia Română, adjudecată pentru 12.000 de euro, dar și [proba monetară pentru piesa de 5 lei 1879](#), ce a fost adjudecată pentru 6.000 de euro. Artmark își propune să dedice anual 2 licitații numismatice românești și internaționale, dar și tematicilor conexe.

6. Recordul de preț la categoria carte veche religioasă românească, de 11.000 de euro, a fost înregistrat de cel mai important codice de legi apărut în Țările Române în Evul Mediu - "[Îndreptarea legii](#)" de la 1652.

7. Tot 2021 aduce și recordul național de preț pentru o icoană vândută prin licitație. Astfel, în Licitația de Artă Sacră din 8 decembrie, icoana pe glajă "[Sfântul Nicolae pe tron](#)", realizată de primul atelier de la Nicula în 1799, cel care a inițiat și consacrat icoana pe sticlă în Transilvania, a fost adjudecată pentru 10.000 de euro. Tot în cadrul aceleiași licitații, din 8 decembrie, icoana de mari dimensiuni "[Cetatea Ierusalimului](#)", realizată în 1866, a fost adjudecată pentru 14.000 de euro. Tot între obiectele de cult, un record de vânzare în tipologia porților împărătești: "[Buna Vestire, Sfinții Ierarhi Vasile, Ioan, Grigore și Nicolae](#)", adjudecată pentru 5.500 de euro, în Licitația de Artă Sacră din 27 aprilie.

8. Anul 2021 este anul care marchează recordul românesc de adjudecare pentru o hartă. Astfel, cel mai bine vândută hartă românească a fost Harta sinoptică "[Cursul și Delta Dunării](#)" de Lotter Tobias Conrad. Piesa ce datează din 1740 a fost adjudecată pentru 4.500 de euro în Licitația de Carte Rară, Hărți Vechi și Manuscrise din 25 noiembrie.

Un registru al artei decorative, tot mai des întâlnit în licitațiile Artmark, este cel al covorașelor de colecție, iar în anul 2021 cel mai bine vândut covor românesc a fost un covor oltenesc de sec. XIX, adjudecat pentru 6.500 de euro. În România, arta tradițională la ora actuală este subcotată, având în vedere că în străinătate se remarcă adjudecări sau vânzări private de covorașe importante românești la cifre de peste 40.000-50.000 de euro.

Tot mai frecvente în evenimentele organizate de Artmark de-a lungul anului 2021, potpuriu de gust ce au reflectat personalitatea colecționarului ce a explorat mai multe registre - de la pictură la covoare, de la icoane la tapiserie, de la artă bizantină la mobilier de artă, sticlărie și argintărie de autor. Câteva dintre cele 15 colecțiile integrate ce au ieșit la vânzare în 2021: Licitația unei părți a Colecției de Artă Lucrezia și Ion Pacea (23 noiembrie); Licitația unor părți ale Colecțiilor Ionescu-Quintus și Burileanu-Boroianu (26 octombrie); O frumoasă Colecție de Numismatică "România Modernă", construită preț de două generații (28 octombrie); Colecția Țuculescu-Galaction (15 iunie); Colecția de Artă Suprarealistă a Dr. Caleiras, focusată îndeosebi pe pictura lui Perahim (18 februarie); O impresionantă colecție eclectică de artă maramureșeană, mobilier tradițional și artă europeană, de la flamanzi la Biedermeier austro-ungar.

Premiera anului 2021 pe piața românească de artă - Licitația de Fapte Bune

Evenimentul-bilanț al carității anului 2021 a avut loc pe 8 decembrie și a adunat pentru cele 6 fundații participante, al căror obiectiv viza cauze umanitare, peste 200.000 de euro. Licitația de Fapte Bune devine platforma care adună la un loc cauze caritabile ale asociațiilor, fundațiilor cu tradiție, dar și a unor persoane fizice care au nevoie de ajutor pentru o cauză punctuală, alături de companii care fac din responsabilitatea socială o valoare internă, dar și colecționari de artă solidari cu acțiunile caritabile pe care Casa Artmark le lansează. Licitația de Fapte Bune va avea loc în fiecare an, în luna decembrie, iar Artmark pune la dispoziție platforma de licitație și oferă suport logistic privind desfășurarea evenimentului caritabil.

Triumful tehnologiei

Cu o activitate majoritar în online, Casa Artmark a aniversat în decembrie primele palete online de licitație (care exprimă conturi online active), ce au depășit pragul de 15.000. Paleta cu numărul cel mai avansat ce a participat în ultima licitație a anului, cea de Ceasuri de Colecție, din 22 decembrie, a avut numărul 15.017. În condițiile în care la sfârșitul anului trecut tocmai se depășea plafonul de 10.000 de palete online, remarcăm creșterea mai mult decât semnificativă a numărului de conturi, cu aproximativ 1/3 în ultimul an, ce echivalează practic creșterea anului trecut 2020, când numărul de conturi online s-a dublat. Așadar, raportat la anul 2019, anul curent a înregistrat o triplare a numărului de palete online, o dată cu inedita diversificare a vârstelor participanților:

- 23% dintre participanții la licitațiile Artmark au vârste de până în 40 de ani inclusiv;
- 6% au vârste sub 30 de ani inclusiv.

Scăderea-fenomen a vârstei de participare este pricinuită nu doar de accesibilitatea canalului online de participare la licitație, ci și de diversificarea fără precedent a tematicilor de licita-

ție. Totodată, licitațiile Artmark au fost urmarite live pe Facebook de un total de 71.421 de utilizatori de-a lungul anului 2021.

Artă digitală, NFT și plata în criptomonede

Una dintre cele mai impresionante evoluții în piața românească de artă în 2021 a fost cea a artei digitale. Astfel, pe 6 iulie a avut loc prima licitație din România în care a fost inclusă arta digitală în format NFT. Tot în cadrul aceluiași eveniment, probabil în premieră mondială, a fost adjudecat pentru 2.250 de euro primul lot NFT pe tematică religioasă - "Cea mai înaltă decât cerurile" de Daniel Codrescu. La aceeași licitație de artă contemporană din iulie, care a inclus și o secțiune de artă digitală în format NFT, pentru prima dată, Casa Artmark a acceptat plata în criptomonede.